

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Qiryah ne'emanah

kolel Nevi'im u-khetuvim

Sefer Yehoshu'a

Shelomoh ben Yitshaq

Fyorda, 5565 [1804/1805]

01

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9618

הגדול בענקים הוא והארץ שקטה ממלחמה :

טו (א) ויהי הגורל למטה בני יהודה למשפחתם

גבול אדום מדבר צן נגבה מקצה תימן : (ב) ויהי להם גבול

נגב מקצה ים המלח מן הלשן הפנה נגבה : (ג) ויצא אל

מנגב למעלה עקרבים ועבר צנה ועלה מנגב לקדש ברנע

ועבר חצרון ועלה אדרה וגם הקרקעה : (ד) ועבר עצמונה

רש"י ויצא

מושב לבעני הראשון לאחר שבישו בכיבוש האמוריים ולא באספו עוד למלחמה עליהם לבן המחילו לנסיך בחילוק הארץ ומרש הגדה האר' הגדול בענקים הוא אברהם אבינו הוא שגדל להם שהארץ שקטה ממלחמת הרבנים שבה שבתנוכנו במדבר בשכר שכדו את הארץ בקרית הרבע שאטרו לו נשיא אלפים אתה בתוכנו :

טו (א) אל גבול אדום . המוך למיזר אדום נגבה . בתחום מזה דרום מזר דרומי של ארץ ישראל . מקצה תימן . בסוף כל המיזר : (ב) ויהי להם גבול . מיזר דרומי של יהודה מקצה ים המלח הוא מקצוע דרומית מזרחית של ארץ ישראל באלה משעי : מן הלשן . של ים : (ג) ויצא אל מנגב למעלה עקרביו . אינו אומר ויצא וכסב ותאר אלף במקום שחוט של גבול מולט אל החוף או כונס לצד פנים שאינו הולך מכוון וכאן הוא בולט אל החוף ובא מנגב למעלה עקרביו בדרום של מעלה עקרביו כמלא שמעלה עקרביו לפנים מן החוט ועבר ובה לו אל המיזר : אנה . לצן וכל מינה שצריכה למ' :

עולה מן המזרח לצד ירושלים הוא עולה ומירושלים והלחה הוא יורד כאן למדכו שירושלים נבונה מכל ארץ ישראל וירושלים אינה נזכרת במיזר זה שבמיזר צפופית של יהודה הימה כמו שאנוור בענין : ועלה מנגב לקדש ברנע . החוט הולך לדרומה של קדש ברנע כמלאת קדש לפנים מן החוט : ועבר חצרון . לצד המערב הוא מוכ' והולך עד והיו תולדותיו הימה : (ד) תולדות . סופו של מיזר אל הים הגדול שהיא מיזר

דעם מענשן , דער גרעסטע זאונטר דען ענקים . נון רוהטע דאס לאנד אויס פאם קריגע .

טו (א) דעם שטאם דער זעהנע יהודה , נאך איהרן פאמיליען , טראף דאז לאז , אן ארומ'ס גרענצע , בניארער וויסטע צין , געגן זידן , אונד צוואר אם אייסערסטן זידן .

(ב) איהרע זידליכע גרענצע פיינג אן , אם ענדערעם זאלצמעערס , נעמליך אן דער צונגע , דיא געגן זידן זיך קעהרט .

(ג) פאן דא ווייכט זיך אויס צור מיטטעגליכן זייטע דער העהע עקרביו , צין פארבייא , אונד חנאוף צור מיט טאגזייטע פאן קדשברנע חצרון פאר בייא , הינוף גען אדר , ווא זיא זיך ווענדט נאך קרקע . (ד) זאדען פאר עצמן

באור

בענקים , והיתה העיר שלו . טו (א) אל גבול , כמו על . נגבה , נגב

א"י , ומפרש אחריו שהיא בקצה תימן כלומר בסוף כל המיזר , שאין שום שבת סוכה אחריו על כד דרום . (ב) מן הלשון , הים המל' הולך וכר עד כי נקנהו נגבה , וכן נקנהו כפונה ידמה ללשן . (ג) ויצא הגבול , אינו

אומר ויצא , וכסב , ותאר , אלף במקום שחוט הגבול בולט אל החוף או כונס לצד פנים , ואינו הולך מכוון , וכאן הוא בולט אל החוף , ועקרביו לפנים מהחוט (רש"י) . מנגב לקדש ברנע , יקדש ברנע לפנים מן החוט .

(ד) תוצאות , סופו של מיזר אל הים הגדול , שהוא

בתחלה הטל לה ה"א בסופה : ועלה . כל מה שהיא עולה מן המזרח לצד ירושלים הוא עולה ומירושלים והלחה הוא יורד כאן למדכו שירושלים נבונה מכל ארץ ישראל וירושלים אינה נזכרת במיזר זה שבמיזר צפופית של יהודה הימה כמו שאנוור בענין : ועלה מנגב לקדש ברנע . החוט הולך לדרומה של קדש ברנע כמלאת קדש לפנים מן החוט : ועבר חצרון . לצד המערב הוא מוכ' והולך עד והיו תולדותיו הימה : (ד) תולדות . סופו של מיזר אל הים הגדול שהיא מיזר

מ כ ל ל י ו פ י

טו (ב) מן הלשון בדרך ההשאלה , והוא סלע כדמות לשון , וכן תרגם יונתן מן כיפא : (ג) אל מנגב , אל המקום שהיה מנגב למעלה עקרביו : (ז) אדמים

עצמון פארבייא , וואַזיא אויסווייכט ,
 צום באַך מצרים'ס , אונד זיך ביו אנ'ס
 מעער ציהט . דים זייא איך דיא
 מיטטעגרייכע גרענצע . (ה) דיא
 עסטליכע גרענצע איזט דיא זאלצ
 זעע , ביו צור מינרונג דעס ירדנ'ס .
 דיא גרענצע דער מיטטרנעכטליכען
 זייטע , פֿענגט אן פֿאָן דער מעער ,
 צונגע , ביום איינפֿלוס דעס ירדנ'ס ,
 (ו) ציהט זיך הינויף גען בית חגלה ,
 אן דער נאָרדזייטע פֿאָן בית ערבר ,
 פֿאָרבייא , הינויף גען אָבן בוהן ,
 דעס זאָהנס ראובן . (ז) דאָן ציהט
 זיך

באור

שהו' מיצר מערבי לכל א"י , כמאז גבול יהודה
 מחזיק כל ארצה של א"י ממזרח למערב , ועומד
 בדרומה של א"י (רש"י) . והיהיה לכס , דבר
 יהושע לישראל בשע' חלוק' הארץ . (ה) מלשון
 היס , כמו שהולך היס המלח הלוך וצר לכד
 דרום , כן ילך הלוך וצר לכד נפון . (ו) ועלה
 הגבול , לדעת רש"י כל כטיה כנגד ירושלי' נקרא
 עלה , והוכיח זאת מאשר אמרו בזנאים (דף
 כ"ד ע"ב) שנית המקדש גבוה מכל א"י . ולפי'
 בכל מקום שהולך הגבול אל ירושלים , מכל
 צד כבינה , היה ראוי לכתוב ועלה , והנה
 בגבול כנגב לבנימין (להלן י"ח י"ו) לא לבד
 שנאמר ויצא אל מי כפתוח , שהו' מקרית יערים
 אל נוכח ירושלים , ולא אמר ועלה , אלא גם
 באמר גם ירד אל קצה ההר , והוא גם הוא

ויצא נחל מצרים והיה (והיוק')
 הצאורת הגבול ימה והיהיה
 לכם גבול נגב : (ה) וגבול קדמה
 ים המלח עד קצה הירדן וגבול
 לפאת צפונה מלשון הים מקצה
 הירדן : (ו) ועלה הגבול בית
 חגלה ועבר מצפון לבית
 הערבה ועלה הגבול אבן בהן
 בין ראובן : (ז) ועלה הגבול

רש"י דברה

מיצר מערבי לכל ארץ ישראל : כמאז גבול יהודה
 מחזיק כל ארצה של ארץ ישראל מן המזרח למערב
 ועומד בדרומה של ארץ ישראל : (ה) וגבול קדמה
 חוט המתוח למיצר מזרחי של יהודה : ים המלח
 שהוא מקצוע דרומית מזרחית לארץ כאלה מסעי :
 עד קצה הירדן . רחבו של גבול יהודה אינו אלא
 כנגד ים המלח עד מקום שהירדן נופל בים המלח
 שהירדן אף הוא במיצר מזרח של ארץ כנען כמו שבא'
 כאלה מסעי במיצר מזרחי וירד הגבול הירדנה והיו
 מולאומיו ים המלח שהירדן במקצוע גבול לפאת צפון
 חוט המתוח למיצר צפון מן המזרח למערב
 מלשון ים המלח עמקום שהירדן נופל בו שאמרנו
 שגם כלה רוחב גבול המיצר המזרחי ועלה לכד המערב
 בית חגלה ועבר החוט מצפון לבית הערבה בדרומה
 של ארץ ישראל בית הערבה כאמא בית הערבה בתוך
 גבול יהודה לפנים מן החוט : (ו) ועלה הגבול
 אבן בהן . כל מה שהולך עד ירושלים הוא עולה :
 (ז) ועלה הגבול דפידה מעמק עבד . שה' עמק
 עבד

פונה אל ירושלים , כי ההר במערבה כמבואר למעיון , וכאשר הוכיח רש"י בעצמו בזנאים (שם)
 שההר גבוה מירושלי' , כי קשיא לי' מה שנאמר בגבול יהודה ועלה אל ראש ההר , שהוא מירושלים
 לכד מערב אל ההר . ומה שכתב רש"י להלן (שם) כי נאמר בבנימין וירד , לפי שמו' ממוערב
 למזרח , בהיפך ממה שמונה בגבול יהודה , מה יתן זה , ומה יוסיף ? הלא בכל זאת הולך הגבול
 אל צד ירושלים . ובאמת אין לחקו' על טעם עלה וירד , כיוודאי בעבור החוט על מקום גבוה
 נקרא עלה , ובהפך ירד , ואם לא יעלה ולא ירד נקרא ותאר , מלשון ובמחנה יתארחו ,
 והכתוב ועל' הגבול ג' בן הכס אין סתירה למה שאמרתי , כי לא נאמר ועלה בבנימין הגי , כ"א
 בבנימין המקום קודם לגי , ונאמא כזה הרבה במקרא , כמו ויעלו אותו עמק עכר (לעי' ז' כ"ד) .
 אבן בהן בין ראובן , אדני המקום בהן שאו , ושם אביו היה ראובן . וכת' י בר ראובן . כ"כ
 רד"ק . ואולי היה שם מנצת אבן לזכרון מעשה איש בהן אשר היה גבור מיל , או נקבר שם והאבן

מכלל יופי

(ז) אדמים , שם מקום נקרא כן : אל עין רוגל , תרגום יונתן לעין קצרה וחרגם
 שדה

יהושע טו

תרגום אשכנזי לט

דְּבָרָה מֵעֵמֶק עֶכּוֹר וְצִפּוֹנָה פְּנֵה
אֶל-הַגְּלִיל אֲשֶׁר-נִכַח לַמַּעֲלָה
אֲדָמִים אֲשֶׁר מִנְגֵב לַנַּחַל וְעֵבֶר
הַגְּבוּל אֶל-מִי עֵין-שֶׁמֶשׁ וְהָיוּ
תְּצַאֲתָיו אֶל-עֵין רִגְלִי: (ח) וְעָקָה
הַגְּבוּל גַּי בֶּן-הַנֶּגֶם אֶל-כְּתָף
הַיְבוּסִי מִנְגֵב הַיְאִירוֹשָׁלַם וְעָלָה
הַגְּבוּל אֶל-רֹאשׁ הַהָר אֲשֶׁר עַל-
פְּנֵי גֵי-הַנֶּגֶם יָמָּה אֲשֶׁר בְּקֶצֶה
עֵמֶק רְפָאִים צִפּוֹנָה: (ט) וְהָאָרֶץ
הַגְּבוּל מִרֹאשׁ הַהָר אֶל-מַעַן
מִי נִפְתְּחוּ וַיֵּצֵא אֶל-עֵרֵי הַר-
עֶפְרוֹן וְהָאָרֶץ הַגְּבוּל בְּעָלָה הִיא
קְרִית יַעֲרִים: (י) וְנִסַּב הַגְּבוּל
מִבְּעָלָה יָמָּה אֶל-הָר שִׁעִיר

זיך דיא גרענצע הינויף פֿאַן עמק עכור
גען דביר , ווענדט זיך נאָרדוויטס
געגן גלגל , דער העהע אדומים געגן,
איבר , וועלכע אן דער מיטטאָגזייטע
דעם טאַהלס ליגט , פֿאַן דאָ דעהנט
דיא גרענצע זיך , געגן דאָ וואָסר עין
שמש , אונד רייכט ביו עין רוגל .
(ח) זאָרען ציהט זיא זיך הינויף , נאָך
דעם טאַהלע בן הנם , צור מיטטעגליכֿן
זייטע פֿאַן יבוס , דאָ איוט ירושלים .
פֿאַן דאָ איבר דען בערג , דער אַזויף
דער אַבנרוזייטע , פֿאַר דעם טאַהלע
הנם , אונד אַס גערדליכֿן ענדע דעם
גרונדס רפֿאים ליגט . (ט) פֿאַן דער
שפיצע דעם בערגס ציהט זיך דיא גרענֿ
צע הערום , צור קוועללע דעם וואָסרס
נפתוח , נאָך דען שטעטן דעם גבירגס
עפרון , אונד דאָן הערום נאָך בעלה ,
דאָ איוט קרית יערים . (י) פֿאַן
בעלה ווענדט זיך דיא גרענצע וועסט
ווערטס , נאָך דעם גבירגע שער ,
דיא

רש"י ועבר

מכלל יופי

עכור בין חכן כהן לכביר : וצפונה פונה א הגלגל .
וכשמגיע כנגד הגלגל מרחיב הגבול ויוצא חוט המימד
לצד הצפון אל הגלגל אשר הוא כוכב מעלה אדומים
אשר המעלה בדרום הכחל כמלא הכחל חוץ מן החוט
שלא בגבול יהודה : מנגב לכחל . עמק ומדרון
היה בלא מים : אל עין רוגל . מעיין הכובסים
מרגם יוכת עין קרל וקורא את הכובס רוגל על
שם שבועט את בגדי הצמר בדגליו , פולין בלע"ז
(בלשון אשכנז טוך וואלקער , וואלק מילר) :
(ח) אל כתף היבוסי מנגב . כמאלת ירושלים חוץ
מן החוט וליכנה בגבול יהודה אלא בגבול בכימן שהיא
בצפונה של יהודה . ועלה גי בן הנם . עורכו עולה
מיצט יעד עין עיטס ומסס והללה הוא יורד והו
שאמדו רבותינו בשחיטת קדשים סבור למכניי בעין
עיטס שהיא גבוה מירושלם מיצט : (ט) ומאלר .
לשון וכסב בעוגל כמו ובמחונה יתארהו ויוכתן מירגס
אל כולם ויסחר : ויאל אל ערי הר עפרון . החוט
יוצא לצד הצפון והגבול מרחיב יעד ערי הר עפרון :
ומאלר הגבול בעלה . חין זה לצד המערב אלא בליטע
לצד צפון : (י) ונסב הגבול מבעלה יפה . עכתינו

שדה כובס , חקל משטח קצרים , וקורא
את הכובס רוגל , מענין רגל על שם
שבועט את בגדי הצמר בדגליו : (ח) גי
בן הנם , הרגם יונחן חילת בר הנם
והיה סמוך לירושלים , והוא המקום אשר
טמא יאשיהו מלך יהודה , ושם אדני
המקו' מקדם , בן הנם והנם , זמא שאמר
ועלה והוא גיא ? אינו אומר על הגיא
אלא על המקום שהיה בו הגיא :
(ט) ותאר הגבול , ענין צורה ותכונה
וסימן , ויונתן תרגם כולם ויסחר ,
כמו ובמחונה יתארהו , שהוא ענין
סבוב : מי נפתוח , שם עם נו'ן נפעל :
(יה) ותצנח

חוד למניינו הראשון מן המורה למערב : אל כתף
הר

דיא נערדליכע זייטע דעס בערגס יערים, דאז איזט כסלים פארבייא, דהינאב נאך בית שמש, אונד נאך תמנה.

(יא) פאן דאז ווייכט דיא גרענצע אויס, נאך דער מיטטערנע כטליכן זייטע פאן עקרון, ציהט זיך הערום נאך שכרון, נאך דעם בערגע בעלה, זאדען נאך יבנאל, אונד רייכט אן דאז מעער.

(יב) אויף דער אבנדזייטע איזט דאז גראסע מעער דיא גרענצע. דיזעס איזט נון דיא גרענצליניע רינגס אום דיא זעהנע יהודה, נאך אהרון גשלעכטרן.

(יג) דעס כלב, זאהן דעס יפונה גאב מאן איין טייל אונטר דען זעהנען יהודה, וויא דער עוויגע צו יהושע גשפראכן, נעמליך קרית ארבע, דעס שטאמפאטרס ענק, דיא יעצט חברון הייסט. (יד) כלב פארטריב פאן דאז דיא דרייא זעהנע דעס ענק, נעמליך ששי, אחימן, אונד חלמי, קינדר דעס ענק. (טו) צאג פאן דאז הינויף, ווידר דיא איינוואהנר פאן דביר, דביר היס פארהער קרית ספר.

(טז) היר שפראך כלב: ווער קרית ספר שלעגט, אונד אייננימט, דעס געב' איך מיינע טאכטר עכסר צור פרויא. (יז) עתניאל דער זאהן דעס קנו

את קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסר בתו לאשה: (יז) וילכדה עתניאל בן קנו

ועבר אל כרתה הר יערים מצפונה היא כסלון וירד בית שמש ועבר תמנה: (יא) ויצא הגבול אל כרתה עקרון צפונה ותאר הגבול שכרונה ועבר הר הבעלה ויצא יבנאל והיו הצאות הגבול ימה: (יב) וגבול ים הימה הגדול וגבול זה גבול בני יהודה סביב למשפחתם: (יג) ולכלב בן יפונה נתן חלק בתוך בני יהודה אלפי יהודה ליהושע את קרית ארבע אבי הענק היא חברון: (יד) וירש משם כלב את שלושה בני הענק את ששי ואחימן ואת חלמי ילידי הענק: (טו) ויעל משם אל ישרי דבר ושם דבר לפנים קרית ספר: (טז) ויאמר כלב אשר יכה את קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסר בתו לאשה:

את קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסר בתו לאשה: (יז) וילכדה עתניאל בן קנו

את קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסר בתו לאשה: (יז) וילכדה עתניאל בן קנו

את קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסר בתו לאשה: (יז) וילכדה עתניאל בן קנו

את קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסר בתו לאשה: (יז) וילכדה עתניאל בן קנו

את קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסר בתו לאשה: (יז) וילכדה עתניאל בן קנו

את קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסר בתו לאשה: (יז) וילכדה עתניאל בן קנו

את קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסר בתו לאשה: (יז) וילכדה עתניאל בן קנו

את קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסר בתו לאשה: (יז) וילכדה עתניאל בן קנו

את קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסר בתו לאשה: (יז) וילכדה עתניאל בן קנו

את קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסר בתו לאשה: (יז) וילכדה עתניאל בן קנו

את קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסר בתו לאשה: (יז) וילכדה עתניאל בן קנו

את קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסר בתו לאשה: (יז) וילכדה עתניאל בן קנו

את קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסר בתו לאשה: (יז) וילכדה עתניאל בן קנו

את קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסר בתו לאשה: (יז) וילכדה עתניאל בן קנו

אחי

רש"י

באור

הר יערים משפחה. שהיה חוט כלפניה של הר יערים כמלא הר יערים בתוך גבול יהודה לפנים מן החוט: (יא) והיו תולאת הגבול. בוק המיזר ימה אל ים הגדול שהו מיזר מערבני: (יג) אפי' ליהושע. כמה שאמר סקנ' ליהושע: (יד) וירש משם כלב את שלושה חברים כמה שאמר בספר טובעים ולא ככתב רבותינו אמרו אלן הלכות שבמכתו בימי אכלו של משה שהחזיר עתניאל תן קנו כפילסולו: (יז) אחי כלב. מאמו: (יח) ומלכת

בקרחת על שמו, (יז) אחי כלב, מאס, כי כלב בן יפונה, וכו' בן קנו. או בקרא בן קנו

כלב. לאחר שמת יהושע כי עדיין בימי יהושע לא כלכדה חכרון כמה שאמר בספר טובעים ולא ככתב קאן אלא מפני החלוקה: (טו) קרית ספר. רבותינו אמרו אלן הלכות שבמכתו בימי אכלו של משה שהחזיר עתניאל תן קנו כפילסולו: (יז) אחי כלב. מאמו: (יח) ומלכת

(יח) ומלכת

אחי כלב ויהונו את עכסה
בתו לאשה : (יח) ויהי בבואה
ותסיתהו לשאול מאת אביה
שדרה ותענה מעל החמור
ויאמר לה כלב מה לך :
(יט) והאמר הנה לי ברכה כי
ארץ הנגב נתתני ונתתה לי גלת
מים ויהונו את גלת עליות

ואת

רש"י

(יח) ותלכח - ואתרכינת הטתה עצמה ליפול לרגליו :
(יט) תנה לי ברכה - פרכסה : ארץ הנגב -
חרבה כמו חרבו פני האדמה ומתרגם כגבו
שיק"א בלע"ז (וע"ז ע"ג בל"ח דיריע, טראקן)
בית מנוגב מכל טוב אדם שאין בו חלח מורה :
כתתני - כתת לי - כמו דברו לשלום דבר חליו
בני ונלוכו ינאו מאני בשלם בשל להם : גלת -
מעיינות

קנו, איין ברודר רעם כלב, עראברטע
זיא, אונד דיוור גאב איהם זיינע טאכטר
עכסה צור פרויא. (יח) אלס זיא
איהרס גאטן וואהנונג בציהן זאללטע,
ברעדטע זיא איהן, איהרן פאטע
אום איין גוויסעס פעלד צו ביטן.
זיא זענקטע זיך הראב פאם עול.
אונד כלב פראגטע : וואס ווילסט דוא?
(יט) זיא שפראך : גיב מיר דאך
איין גשענק! דוא האסט מיך אין איין
דירס לאנד גזעצט, שענקע מיר דאך
אויך וואסרקוועללן! כלב גאב איהן
דיא

באור

קנו ע"ש אני אביה של שניהם (יח) בבואה
באתה מבית אביה לבית בעלה. שדרה,
בשופטים כתיב השדה, ויש שם עוד חלופים
אחרים. ויתכן לפרש כמו השדה, כי ודאי
לא שאלה שדה סתם, אחרי שנתן לה כלב
כבר כמוהר הבתולות, כמו שאמרה ארץ הנגב
כתתני, אבל שאלה השדה הידוע אשר חשקה
תרגם כן ואתרכינת, ושם ונעצת. ובל"א אפשר לתרגם שניהם באופן אחד. (זענקן) בעל
החמור, משפט קצת אנשי מזרח עד היום, לקחת ארוכותיהם מבית אביהן בתוף וכיכור לעיני
כל באי שער עירם, וכן היתה עכסה רוכנת על החמור, ותלכח ממנו לפול לרגליו, ויאמר כלב
מה לך? ומ"ש ותסיתהו לשאול כתב רד"ק הסיתהו את בעלה לשאול ולא רנה, וכשראתה כן,
ותלכח ותשאל היא, והנה לפ"ז יחסר העיקר מן הספר, ולדעתי לא נאמר שהיתה כוונתה
שישאל הוא, אלא שיסכים עמה בשאלה, והיא תשאל, כי יראה לעשות זאת בלתי ידיעתו, פן
ירע בעיניו להראו' כי לא רנתה נפשם במת' אביה' שנתן להם כנר. וקרוב לזה כתב האברבנאל
אך עוד יקשה אמרו ותסיתהו לשאול שדה, והיא שאלה גולת מים? לכך נרא' יותר, שהסיתהו לשאול
וקינר הכתוב, כדרכו להשמיט את הנשמע מאליו, ולא כתב שאלת עתניאל. וכשנתן לו
הוסיפה הוא לשאול גולת מים. וכן פירש רלב"ג בספר שופטים. (יט) ברכה, ת"י אחסנתא,
כתרגום נחלה, ויתכן לפרשו מענין קס נא את ברכתי (בראשי' ל"ג י"א) שפירושו מתנה. ארץ
הנגב, חורבה, כמו חרבו פני אדמה מתרגמינן כגבו, שיקא בלע"ז. והוא (סעק, טראקן)
(רש"י). או פירושו כת"י לארעא דרומא, כי אז תורח עליו השמש כל היום, והכוונה אסת
נחתני, כתת לי, כמו דברו לשלו', דבר אליו (רש"י), ויתכן גם לפרשו כמו נאכץ הנגב כתתני,
כלומ' הושבתי בארץ חורבה, ותסטר בי"ת השימוש, כמו כפלת פתח הבית (שופטים י"ט כ"ז)
ואחרים

מכלל יופי

(יח) וחצנח, הפילה עצמה כל כך בחוקה, כאלו היתה נעוצה בארץ, אבל
התרגום אמר בזה ואתרכינת מעל ארעא, כלומ' הטתה עצמה לפול לרגליו
כתרגום ותפול מעל הגמל : (יט) גלות, מעיינות נקרא בן לסבובם
עליות, השדרה העליונה :

דיא אברן אונד אונטרן קוועללן .
 (כ) דים איזט נון דאז ערבטייל דעם
 שטאמס דער זעהנע יהודה נאך איהרן
 גשלעכטן . (כא) איין טייל דער
 שטעטע דעם שטאמס יהודה , אויף
 דער מיטטאגזייטע , אן דער גרענצע
 פאן אדום , קבצאל , עדר , אונד
 יגור . (כב) קינה , דימונה אונד
 עדעדה . (כג) קדש , חצור אונד
 יתנן . (כד) זוף , טלם אונד בעלות .
 (כה) חצור חרתה , קריות , אונד
 חצרון , זאנסט חצור . (כו) אמם ,
 שמע אונד מולדה . (כז) חצר גדה ,
 חשמון אונד בית פלט . (כח) חצר
 שועל , באר שבע , אונד בזיותיה .
 (כט) בעלה , עיים אונד עצם .
 (ל) אלתולר , כסיל אונד חרמה .
 (לא) צקלג , מרמנה אונד סנסנה .
 (לב) לבאות , שלחים , עין אונד
 דימון . זואמן ניין אונד צוואנגע
 שטעטע , מיט איהרן אַשנן פלעצן .
 (לג) אין דען גרינדן לאג , אשתאול ,
 צרעה אונד אשנה .

ואת גלה תחתיית : (כ) זאת
 גלת מטה בני יהודה
 למשפחתם : (כא) ויהיו הערים
 מקצה למטה בני יהודה אל
 גבול אדום בגבה קבצא ועדר
 ויגור : (כב) וקינה ודימונה
 ועדעדה : (כג) וקדש וחצור
 ויתנן : (כד) זוף וטלם ובעלות :
 (כה) וחצור חרתה וקריות
 חצרון היא חצור : (כו) אמם
 ושמע ומולדה : (כז) וחצר גדה
 וחשמון ובית פלט : (כח) וחצר
 שועל ובאר שבע ובזיותיה :
 (כט) בעלה ועיים ועצם :
 (ל) ואלתולר וכסיל וחרמה :
 (לא) וצקלג ומרמנה וסנסנה :
 (לב) ולבאות ושלחים ועין

(לד) זנוח

ורמון כל ערים עשרים ותשע וחצריהן : (לג) בשפלה
 אשתאול וצרעה ואשנה : (לד) וזנוח

באר

רשי

ואחרים רבים . וכן תרגם יונתן לארע' דרומא
 יהנתני . וכן תרגמתי . גלת מים , מעיכות ,
 מן גל כעול , ובקראים מעיכות כן , כי יגולו
 על פני השדה . וטעם עליות ותחתיות אחשוב
 מעינות יבאים נהר ובנקעה . (כא) הערים
 מקצה , כמו הפך , ולכן נקוד ביר' , כן פירש
 רד"ק ואמרנו ל' לא מכה לא הערי' העומד'
 על הגבולים . (לב) עשרים ותשע , ובפרטס ל"ח ,

מעיינות : (כא) ויהיו הערים מקצה למטה בני
 יהודה . בגבול למטה יהודה הוא שחמרו הכותינו
 לא מכה יחושע לא עיירות העומדות על הגבולים :
 (כב) כל ערים עשרים ותשע . ובפרטן אחת
 סולא שלשים ושמה אלא אלה היתרות כעלו בני
 סבעון מחבל בני יהודה ובכרות הם נכחלת סבעון
 באר שבע ומולדה חצר שועל ועצם ואלתולר וחרמה
 וצקלג ועין ורמון הכי תשע היתרות המכונות כאלן :
 (לג) ערים

מ כ ל ל י ו פ י

החתירה , תאר עסיו'ד היחס : הערים מקצה , בצרי , לפי שהוא סמוך :
 (לח) ויקתאל

יהושע מז

הרגום אשכנזי מא

(לד) זנוח, עין גנים, חפוח אונד עינים.
 (לה) ירמות, עדולם, שוכה אונד עזקה.
 (לו) שערים, עדיתים, גדרה אונד גדרותים, צוזאמן פירצעהן שטעטע, מיט איהרן דערפערן. (לו) זאדען צנן, חרשה אונד מגרל גר.
 (לח) דלען, מצפה אונד יקתאל.
 (לט) לכיש, כצקה אונד עגלון.
 (מ) כבון, לחמם אונד כחליש.
 (מא) גדרות, בית דגון, נעמה אונד מקדה. צוזאמן ועכצעהן שטעטע, מיט דען צפנען פלעצן. (מב) דאן לבנה, עחר אונד עשן. (מג) יפתח, אשנה אונד נציב. (מד) קעילרה. אכזיב אונד מראשה. ניון שטעטע אונד דיא אפנע פלעצע דאצו.
 (מה) דאן עקרון מיט איהרן לאנד, שטעטן אונד דערפערן. (מו) פאן עקרון ותעסטווערטם, אללע שטעטע אום אשרוד, מיט דען דערפערן, (מו) אשרוד ועלבסט מיט דען לאנד, שטעטען

(לד) וזנוח ועין גנים תפוח והעינים : (לה) ירמות ועדלם שוכה ועזקה : (לו) ושערים ועדיתים והגדרה וגדרותים ערים ארבע עשרה וחצריהן : (לו) צנן וחרשה ומגדל גר : (לח) ודלען והמצפה ויקתאל : (לט) לכיש ובצקה ועגלון : (מ) וכבון ולחמם וכחליש : (מא) וגדרות בית דגון ונעמה ומקדה ערים שש עשרה וחצריהן : (מב) לבנה ועתר ועשן : (מג) ויפתח ואשנה ונציב : (מד) וקעילרה ואכזיב ומראשה ערים השע וחצריהן : (מה) עקרון וכנתייה וחצריה : (מו) מעקרון וימה כל אשר על יד אשרוד וחצריהן :

(מו) מעקרון וימה כל אשר על יד אשרוד וחצריהן :
 (מו) אשרוד כנתייה וחצריה

עזה

אשרוד כנתייה וחצריה

באור

רשי

היו לבני שמעון בתוך יהודא. (לו) ערים ארבע עשרה, ובפרט ט"ו? לדעת רש"י תפוח ועינס אחת, ופירוש תפוח והעין שלו, והוא עין תפוח האמור בנבול מנשה. ולדעת רד"ק גדרה וגדרותים אחת. (מב) עיר המלח, לדעת קצת היא זוער, ונקראת כן על שם ותהי כניב מלח הנעשה אכלה. ואחרים חושבים כי היתה עיר בעמק המלח הנזכר בתורה.

(לו) ערים ארבע עשרה. ובפרטן חמש עשרה אומר רש"י תפוח והעין אחת הוא. וזה פירוש תפוח והעין שלו הוא עין תפוח האמור בנבול מנשה אל יסבי עין תפוח : (מו) והים הגדול ונבול. כפיין שנים

מכלל יופי מז (א) הירדן

(לח) ויקתאל, לעולם כל קמץ על שני שואים יקרא חטף, וכן ויקדעם למטרה, והכלל כשהיו שני שואים באמצע המלה, ויהיה השוא השני תחרת כג"ד כפ"ח, השניה נעה ורגושה רגש קל ונמצאן אלו השנים רפים, ואולי מפני אהה ענרפו : (מו) והים הגדול, כתיב הגבול כלומר כי הים היה גבולם, וקרי הגדול :
 א ד א
 (ס) קרית

עֵדָה בְּנוֹתֶיהָ וְחֲצֵרֶיהָ עַד־נַחַל
 מִצָּרִים וְהַיָּם הַגָּבוֹל (הגחול ק)
 וּגְבֻלָּהּ (מח) וּבְחֵר שְׁמִירָה וְיֵתִיר
 וְשׁוֹכָה (אשכנז ק) (מט) וְדָנָה
 וְקָרִית סָפָה הַיָּא אֲדָמָר (נ) וְעֵנָב
 וְאֶשְׁתֵּמָה וְעֵנִים (נא) וְגִשְׁן וְחֹלֶן
 וְגֵלָה עָרִים אֲהֲרָתִי עֵשְׂרָה
 וְחֲצֵרֵיהֶן (נכ) אֲרָב וְדוֹמָה
 וְאֶשְׁעָן (נג) וְיֵנוֹם (יננס ק) וְבֵית
 הַחֲמָטָה וְאֶפְקָה (נד) וְחֲמָטָה
 וְקָרִית אֲרָבָע הַיָּא הַבְּרוֹן וְצִיעֹר
 עָרִים תִּשְׁעַ וְחֲצֵרֵיהֶן (נה) מְעוֹן
 כְּרַמְל וְזִיף וְיוֹטָה (נו) וְיִזְרְעֵאל
 וְקִדְעָם וְזִנּוּחַ (נז) הַקִּין גְּבֻעָה
 וְחֲמָנָה עָרִים עֶשֶׂר וְחֲצֵרֵיהֶן
 (נח) חֲלָחוֹל בֵּית צוֹר וְגִדּוֹר
 (נט) וּבְמַעֲרָת וּבֵית עֲנוֹת
 וְאֶלְהָקוֹן עָרִים שֶׁשׁ וְחֲצֵרֵיהֶן
 (ס) קָרִית כְּעֵל הַיָּא קָרִית יַעֲרִים
 וְהַרְבֵּה עָרִים שִׁתִּים וְחֲצֵרֵיהֶן
 (סא) בְּמִדְבַר בֵּית הָעֲרָבָה מִדִּין וְסִכְכָּה (סב) וְחַנְבִּישָׁן וְעִיר
 הַמֶּרַח וְעֵין גְּדִי עָרִים שֶׁשׁ וְחֲצֵרֵיהֶן (סג) וְאֶת־הַיְבוּסִי

שטעטען אונד דערפערן, ביו צום
 באך מצרימים דיון, ווא דאן דאן
 גראסע מעער דיא גרענצע מאכט
 (מח) אויף דעם גבולגע שמיר, יתיר
 אונד שוכי (מט) דנח, קרית סנה,
 יעצט דביר, (נ) ענב, אשחמה, אונד
 ענים (נא) גושן, חלוו אונד גלה,
 איירוף שטעטע מיט אפנען פלעצן
 (נב) דאן ארב, דומה אונד אשען
 (נג) ינום, בית הפוח אונד אפקה
 (נד) חמטה, קרית ארבע יעצט הברון,
 אונד ציער, ניין שטעטע, מיט איהרן
 אפנען פלעצן (נה) זאדען מעון,
 כרמל זיף אונד יוטה (נו) יזרעאל,
 יקרעם, זנוח (נז) הקין, גבעה
 אונד חמנה צעהן שטעטע מיט איהרן
 דערפעהן (נח) חלחול, בית צור,
 אונד גדור (נט) מערח, בית ענות,
 אונד אלפקון, זעכס שטעטע מיט אפנ
 פלעצן דאצן (ס) קרית בעל, יעצט
 קרית יערים, אונד רבה צווייא שטע
 טע, אונד דיא דערפער דאצו
 (סא) אין דער זויסטע: בית ערבה,
 מדון אונד סככה (סב) נבשון, דיא
 זאלץ שטאט, אונד עין גדי זעכס
 שטעטע, מיט איהרן אפנען פלעצן
 (סג) דען יבוסי, דער צו ירושלים
 וואהנטע

יושבי

רשי

מכלל יופי

שנים מקוויין אוסל"ש בע"ו: (אול"ם כלשון אשכנז
 איבולן) (סג) לא יכנו כני יהודה להורישם
 שכיבו כספיה רכי יקושע בן קלחה חומר יכולים היו
 אלף עלט היו דשאון מחמת הפניעה שכתב אכדס
 לחימין

(פ) קרית בעל, אפשר שנקראת כן לפי
 שחיתותו במישור, כמו בעל גר שחרגום
 ציבורא: (סג) לא וכלו, פתים וכלו
 כ

יהושע טו טז

חרגום אשכנזי מב

יושבי ירושלים לא יוכלו בני-היהודה להורישם וישב היבוסים את בני יהודה בירושלים עד היום הזה

טז (א) רואי גרענצע דער זעהנע

טז (א) ויצא הגורל לבני יוסף מירדן יהיה להם יריחו מירחה המרבה עליה מיריחו

טז (ב) פאן דאס אונד גענוער יחו דין געמלד צום עסטליכן אונד דעס וואס דעס ווען פאן דאס איבער דאס גרענצע אין דאס וועסטע נאך בית אל

טז (ג) פאן בית אל נאך לונג דאס גרענצע דעס אונד פאן דאס נאך עטרוה

טז (ד) ויצא מביה אל לוחה ועבר אל גבול הארץ עפרותה

טז (ה) ויהיה ימה אל גבול היפלטין עד גבול בורתי

טז (ו) ויהיה ימה אל חורון ותחתון ועד גור ורדן

טז (ז) ויהיה ימה אל חורון ותחתון ועד גור ורדן

טז (ח) וינתלו בני יוסף מן הארץ אשר היא מירדן

טז (ט) וינתלו בני יוסף מן הארץ אשר היא מירדן

טז (י) וינתלו בני יוסף מן הארץ אשר היא מירדן

טז (יא) וינתלו בני יוסף מן הארץ אשר היא מירדן

טז (יב) וינתלו בני יוסף מן הארץ אשר היא מירדן

טז (יג) וינתלו בני יוסף מן הארץ אשר היא מירדן

טז (יד) וינתלו בני יוסף מן הארץ אשר היא מירדן

טז (טו) וינתלו בני יוסף מן הארץ אשר היא מירדן

טז (טז) וינתלו בני יוסף מן הארץ אשר היא מירדן

טז (יז) וינתלו בני יוסף מן הארץ אשר היא מירדן

טז (יח) וינתלו בני יוסף מן הארץ אשר היא מירדן

טז (יט) וינתלו בני יוסף מן הארץ אשר היא מירדן

טז (כ) וינתלו בני יוסף מן הארץ אשר היא מירדן

טז (כא) וינתלו בני יוסף מן הארץ אשר היא מירדן

טז (כב) וינתלו בני יוסף מן הארץ אשר היא מירדן

טז (כג) וינתלו בני יוסף מן הארץ אשר היא מירדן

טז (כד) וינתלו בני יוסף מן הארץ אשר היא מירדן

טז (כה) וינתלו בני יוסף מן הארץ אשר היא מירדן

טז (כו) וינתלו בני יוסף מן הארץ אשר היא מירדן

לא יוכלו בני יהודה להורישם וישב היבוסים את בני יהודה בירושלים עד היום הזה

טז (א) מירדן יריחו אין פירושו כסדרו בירדן בערבות מירדן מירדן יריחו (כמדבר כ"ב א') בערבות מירדן על ירדן יריחו (ס"ב י"ג) שפירוש נוכח יריחו אל מירדן ליריחו בי הסמוכה לירדן ועבר על פתח יריחו כסדרו כמו שראינו ופגע ביריחו ויריחו בגבול בנימין כנגד אפרים למי יריחו וכו' המים אשר רפא אלישע ואחזקיהו כנגד בנימין מירדן יריחו והולכים על פני מורק בעיר למזרח דרומית לירדן ואם כי במשך חוט הגבול מירדן נוכח יריחו על כרחך הולך אל מורק אותה המים ויהיה למי יריחו לבאר מה שאמר מירדן ויריחו כלו לא בא הגבול עד יריחו עכמו (כי היא הרחק מגבול אפרים) אלא למי יריחו המדבר זה מדבר בית און האמור להלן (י"ג א') בגורל בנימין כי זה החוט אשר יגביל נחלת בני יוסף כנגד הוא יגביל נחלת בנימין מפנין וזו כתיב שהלך הגבול מירדן כהר וכו' תולדות מדברת בית און לכן נראה להפך הכתוב כאן עולה מירדן כהר המדב

מכיל יו פ

באף בזמן העתיד לא יוכלו עד שבא דוד וקרייכלו כי לא יכלו או להורישם

טז (ג) תחתון הארץ

טז (ד) תחתון הארץ

טז (ה) תחתון הארץ

טז (ו) תחתון הארץ

טז (ז) תחתון הארץ